

ЕСЕ ЯК ФОРМА КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Педагогічна практика вищої школи постійно удосконалюється. У навчальний процес упроваджуються усе нові форми і методи навчання, а разом з тим удосконалюються методи контролю й перевірки знань студентів. Ціль указаного — сприяти підвищенню інтересу студентів до предметів, які вивчаються, розвитку в них творчого підходу і продуктивного, критичного мислення.

Особливо активно така тенденція спостерігається у викладанні економічних дисциплін. Частково це можна пояснити їхньою відносною молодістю. Відповідно і методика викладання економічних дисциплін складається багато в чому на основі сучасних освітніх технологій із широким використанням міжнародного досвіду.

Методичний багаж викладачів економічних дисциплін на сьогодні досить різноманітний і містить у собі такі форми і методи активного навчання, як ділові ігри, рольові ігри, імітаційні тренінги й заняття, метод проектів, кейси, дискусії, різного виду самостійні роботи і багато чого іншого.

Разом з тим, застосування великої кількості нових (активних) методів навчання висувають відповідні вимоги до змісту і спрямованості методів контролю й перевірки знань студентів.

В даний час найбільш розповсюдженим методом контролю й перевірки знань студентів є тестування. Цей метод безсумнівно є досить надійним, ефективним і коректним. Однак варто визнати справедливою критику тестування, яка відзначає спрямованість тестів на перевірку в основному репродуктивного рівня пізнавальної діяльності студентів.

На наш погляд, як метод контролю й перевірки знань студентів вищого порядку, що значно активізує навчальний процес, можна запропонувати написання есе. Основна мета цього методу — діагностика продуктивної, творчої складовий пізнавальної діяльності студентів. На жаль, цей метод поки ще не одержав широкого поширення у викладачів нашого університету.

У перекладі з французького слово «essai» значить «спроба, проба, нарис». Від зародження жанр формувався у творах, де на перший план виступала особистість автора. Нерідко стиль есе

відрізняється образністю, установкою на розмовну інтонацію й лексику.

По своїй структурі есе являє собою прозаїчний твір невеликого обсягу і вільної композиції по конкретному питанню, проблемі, що свідомо не претендує на повноту і вичерпне трактування предмета. Суть есе — критичний аналіз підходів і точок зору по одній з економічних проблем. Від студента, зрозуміло, не очікується готової статті для наукового журналу. Завдання скоріше у тому, щоб дати історичні і теоретичні «координати» проблеми, і вже потім висловити власні, у тому числі й критичні, погляди на проблему.

Тема есе, найчастіше, формулюється у виді проблемного питання, що повинно спонукати студентів до вільного міркування, а не тільки до логічного вибудовування відповіді з окремих понять і визначень. Есе — це аналітична відповідь на задану тему. Відповідь, що вимагає не простого опису фактів чи узагальнення того, що сказано іншими, але пошуку пояснення: чому щось відбувається (і з якої причини) і як це відбувається (процеси, механізми). Есе — строго індивідуальна робота і не терпить співавторства. Автора есе завжди видно по стилю, динаміці й оригінальності мети. Зазвичай обсяг есе — від трьох до семи сторінок комп'ютерного тексту. Хоча у Гарвардській школі бізнесу часто пишуть есе усього на двох сторінках.

Форми використання даного методу контролю і перевірки знань студентів можуть змінюватися залежно від поставленої мети. Наприклад, якщо передбачається діагностика навичок побудови міркувань, аналізу інформації, порівняння фактів, підходів і альтернатив, формулювання висновків і т. п., то більш доцільна форма домашньої роботи. А закріплення чи пророблення нового матеріалу, підведення підсумків лекції, фіксування основних думок і висновків по темі може виконуватися наприкінці заняття у виді контрольної (чи самостійної) роботи.

Таким чином, процес написання есе допомагає студентам учитися самостійно визначати коло питань, що відносяться до певної теми; сприяє більш чіткому і грамотному формулюванню думок і логіки побудови суджень; учить мислити асоціативно, а не репродуктивно; виробляє вільне володіння мовою економічної теорії; формує навички ситуативного використання прикладів, цитат, необхідних аргументів по відповідній темі. Найбільш важливим у процесі написання есе є вираження автором свого особистого відношення до предмета міркування.